

Lieta C-683/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 12. novembris

Iesniedzējtiesa:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Lietuva)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 22. oktobris

Prasītājs:

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

Atbildētāja:

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Pamatlietas priekšmets

Pamatlietā strīds ir radies par jēdziena “pārzinis” saturu, personas atzīšanu par pārzini un/vai kopīgu pārzini (turpmāk tekstā – “kopīgais pārzinis”) un par personas, kas atbildīga par Regulas (ES) 2016/679 pārkāpumiem, noteikšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Regulas (ES) 2016/679 (Vispārīgā datu aizsardzības regula, turpmāk tekstā – “VDAR”) noteikumu interpretācija; LESD 267. panta otrā daļa.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai VDAR 4. panta 7. punktā noteikto jēdzienu “pārzinis” var interpretēt tādējādi, ka persona, kura publiskā iepirkumā plāno iegādāties datu apstrādes rīku (mobilo lietotni), neatkarīgi no tā, ka nav noslēgts publiskā iepirkuma līgums un ka radītais produkts (mobilā lietotne), kura iegādei ir tikusi izmantota publiskā iepirkuma procedūra, nav nodots, arī ir uzskatāma par pārzini?

2. Vai VDAR 4. panta 7. punktā noteikto jēdzienu “pārzinis” var interpretēt tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde, kas nav ieguvusi īpašumtiesības uz izstrādāto IT produktu un nav pārņēmusi to savā valdījumā, bet radītās lietotnes galīgajā versijā ir saites vai saskarnes uz šo valsts iestādi un/vai konfidencialitātes politikā, ko attiecīgā valsts iestāde nav oficiāli apstiprinājusi vai atzinusi, pati valsts iestāde ir norādīta par pārzini, arī ir uzskatāma par pārzini?

3. Vai VDAR 4. panta 7. punktā noteikto jēdzienu “pārzinis” var interpretēt tādējādi, ka persona, kas nav veikusi nekādas faktiskas datu apstrādes darbības, kā noteikts VDAR 4. panta 2. punktā, un/vai nav sniegusi skaidru atļauju/piekrišanu šādu darbību veikšanai, arī ir uzskatāma par pārzini? Vai tam, ka personas datu apstrādei izmantotais IT produkts ir ticis radīts saskaņā ar līgumslēdzēja iestādes formulētu uzdevumu, ir nozīme jēdziena “pārzinis” interpretācijā?

4. Ja faktisko datu apstrādes darbību noteikšanai ir nozīme jēdziena “pārzinis” interpretācijā, vai personas datu “apstrādes” definīcija saskaņā ar VDAR 4. panta 2. punktu ir interpretējama kā tāda, kas attiecas arī uz situācijām, kurās personas datu kopijas ir tikušas izmantotas IT sistēmu testēšanai mobilās lietotnes iegādes procesā?

5. Vai kopīgu datu kontroli saskaņā ar VDAR 4. panta 7. punktu un 26. panta 1. punktu var interpretēt tikai kā tādu, kas ietver apzināti saskaņotas darbības attiecībā uz datu apstrādes mērķa un līdzekļu noteikšanu, vai arī šo jēdzienu var interpretēt tādējādi, ka kopīgā kontrole attiecas arī uz situācijām, kurās nav skaidras “vienošanās” attiecībā uz datu apstrādes mērķi un līdzekļiem un/vai darbības nav saskaņotas starp vienībām? Vai apstākļi, kas attiecas uz personas datu apstrādes līdzekļa (IT lietotnes) izveides posmu, kurā tika apstrādāti personas dati, un lietotnes izveides mērķis ir juridiski nozīmīgs kopīgas datu kontroles jēdziena interpretācijai? Vai “vienošanās” starp kopīgiem pārziņiem var saprast tikai kā skaidru un definētu kopīgas datu kontroles noteikumu ieviešanu?

6. Vai VDAR 83. panta 1. punkta noteikums par to, ka “administratīvie naudas sodi [...] ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši”, ir interpretējams kā tāds, kas attiecas arī uz atbildības uzlikšanas gadījumiem “pārziņim”, ja IT produkta izveides procesa laikā izstrādātājs veic arī personas datu apstrādes darbības, un vai apstrādātāja veiktās neatbilstošās personas datu apstrādes darbības vienmēr automātiski rada pārziņa juridisko atbildību? Vai šis noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz pārziņa atbildību bez vainas?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un Tiesas judikatūra

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016, 1. punkts) 4., 10. un 74. apsvēruma, 4. panta 2. un 7. punkts, 26. panta 1. un 2. punkts un 83. panta 1. punkts.

Spriedums, 2018. gada 5. jūnijs, *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein* (C-210/16, EU:C:2018:388, 26. un 27. punkts).

Spriedums, 2018. gada 10. jūlijs, *Jehovan todistajat* (C-25/17, EU:C:2018:551, 66. punkts).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Viešuju pirkumu įstatymas (Likums par publisko iepirkumu) (turpmāk tekstā – “LPI”):

29. panta 3. punkts:

“Līgumslēdzēja iestāde jebkurā laikā pirms pirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas (pamatlīguma noslēgšanas) vai uzvarētāja noteikšanas metu konkursā neparedzamu apstākļu iestāšanās gadījumā ir tiesīga pēc saviem ieskatiem izbeigt iepirkuma vai metu konkursa procedūras, un tai ir pienākums to darīt šī likuma 17. panta 1. punktā noteikto principu pārkāpuma gadījumā un tad, ja attiecīgo situāciju nav iespējams labot.”

72. panta 2. punkts:

“Līgumslēdzēja iestāde veic sarunu procedūru bez iepriekš publicēta paziņojuma par līgumu šādos posmos:

- 1) rakstisks uzaicinājums atlasītajiem ekonomikas dalībniekiem iesniegt piedāvājumus;
- 2) pārbaude, vai pastāv iepirkuma dokumentos noteiktais pamats ekonomikas dalībnieku izslēgšanai, un pārbaude, vai ekonomikas dalībnieki atbilst izvirzītajām kvalifikācijas prasībām un, attiecīgā gadījumā, atbilst noteiktajiem kvalitātes nodrošināšanas standartiem un/vai vides pārvaldības standartiem;
- 3) sarunu vešana ar pretendentiem šī likuma 66. pantā noteiktajā kārtībā un lūgums tiem iesniegt galīgos piedāvājumus. Līgumslēdzējai iestādei nav pienākuma pieprasīt galīgā piedāvājuma iesniegšanu, ja sarunu procedūrā bez iepriekš publicēta paziņojuma par līgumu piedalās viens ekonomikas dalībnieks;
- 4) galīgo piedāvājumu izvērtēšana un uzvarētāja noteikšana”.

Civilkodekss

2.133. panta 9. punkts:

“Ja pārstāvis ir pārsniedzis savu tiesību apjomu, bet tādā veidā, ka trešajai personai ir bijis nopietns iemesls uzskatīt, ka tā ir noslēgusi darījumu ar atbilstoši pilnvarotu pārstāvi, darījums pilnvarotājam ir saistošs, izņemot gadījumus, kad otra darījuma puse zināja vai tai vajadzēja zināt, ka pārstāvis pārsniedz savu tiesību apjomu.”

2.136. panta 1. punkts:

“Darījums, kuru citas personas vārdā noslēdz persona, kurai nav tiesību slēgt darījumu, vai persona, kas pārsniedz tai piešķirtās tiesības, pilnvarotājam rada, maina vai atceļ tiesības un pienākumus tikai gadījumos, kad pilnvarotājs pēc tam apstiprina visu šo darījumu vai tā daļu, kas pārsniedz šīs tiesības.”

Īss pamatlietas faktu un tiesvedības izklāsts

- 1 Lai efektīvi pārvaldītu situāciju, kas radusies Covid-19 izplatības dēļ, Lietuvas Republikas Veselības ministrs ar 2020. gada 24. marta lēmumu Nr. V-519 uzdeva *Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos* (Veselības ministrijas pakļautībā esošā Nacionālā sabiedrības veselības centrs) (turpmāk tekstā – “NVSC”) direktoram organizēt informācijas platformas (sistēmas) (turpmāk tekstā – “mobilā lietotne “KARANTINAS”” vai “lietotne”) iegādi informācijas reģistrācijai un uzraudzībai par personām, kuras bijušas saskarē ar Covid-19 infekcijas pārnēsātājiem.
- 2 2020. gada 27. martā A.S., persona, kas apgalvoja, ka ir NVSC pārstāve, e-pastā informēja uzņēmumu UAB “*IT sprendimai sėkmei*” (turpmāk tekstā arī “uzņēmums”), ka NVSC ir izvēlējis šo uzņēmumu par mobilās lietotnes “KARANTINAS” izstrādātāju. A.S. nebija darba līguma vai cita līguma ar NVSC. A.S., uzdodoties par NVSC pārstāvi, pēc tam nosūtīja šim uzņēmumam vairākas e-pasta vēstules (ar kopijām NVSC direktoram) par dažādiem mobilās lietotnes izstrādes aspektiem. Ar lietotni saistītus e-pastus uzņēmumam nosūtīja arī vairāki NVSC darbinieki.
- 3 Lietotnes izstrādes posmā tika izstrādāta konfidencialitātes politika, kurā kā pārziņi bija norādīti UAB “*IT sprendimai sėkmei*” un NVSC. Lietotne bija pieejama lejupielādei no tiešsaistes veikala “Google Play Store” no 2020. gada 4. aprīļa un no pārdošanas platformas “Apple App Store” – no 2020. gada 6. aprīļa. Lietotnē bija saites uz UAB “*IT sprendimai sėkmei*” un NVSC. 2020. gada 15. maijā NVSC lūdza uzņēmumam lietotnē neizmantojot nekādu NVSC informāciju vai citas saites ar NVSC.
- 4 Mobilā lietotne “KARANTINAS” apkopoja dažādas informācijas vienības, kas attiecās uz tās lietotājiem: identifikācijas numuru, platuma un garuma koordinātas, valsti, pilsētu, pašvaldību, dzīvesvietas adresi, vārdu, uzvārdu, personas kodu, tālruņa numuru, to, vai personai ir jāizolējas, vai persona ir reģistrējusies un tā tālāk. Dati tika vākti ne tikai Lietuvā, bet arī ārvalstīs.
- 5 Ar 2020. gada 10. aprīļa lēmumu Nr. V-821 Veselības ministrs uzdeva NVSC direktoram steidzami organizēt mobilās lietotnes “KARANTINAS” iegādi. Lietotni no UAB “*IT sprendimai sėkmei*” bija plānots iegūt sarunu procedūrā bez iepriekš publicēta paziņojuma par līgumu. Iepirkuma procedūras tika uzsāktas, taču, nesaņemot nepieciešamo finansējumu, NVSC tās izbeidza saskaņā ar LPI 29. panta 3. punktu. Publisks pirkuma līgums netika noslēgts.

- 6 *Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija* (Valsts datu aizsardzības inspekcija) (turpmāk tekstā – “Inspekcija”) veica izmeklēšanu un ar 2021. gada 24. februāra Lēmumu Nr. 3R-180 uzlika administratīvus sodus NVSC un UAB “*IT sprendimai sėkmei*”, kā kopīgiem pārziņiem, par Regulas (ES) 2016/679 5., 13., 24., 32. un 35. panta pārkāpumiem.
- 7 Inspekcija konstatēja, ka personas dati ir tikuši apkopoti, izmantojot mobilo lietotni “KARANTINAS”. Saskaņā ar UAB “*IT sprendimai sėkmei*” sniegto informāciju personas datus, izmantojot lietotni, sniedza 3802 lietotāji.
- 8 Katru dienu lietotāji, kuri bija izvēlējušies lietotni kā piespiedu izolācijas uzraudzības metodi, tika lūgti atbildēt uz šādiem jautājumiem: Vai šodien mērījāt temperatūru? Ja jā, kāda ir jūsu temperatūra? Ja nē, lūdzu, izmēriet to tūlīt un ievadiet informāciju. Vai Jums ir vismaz viens no šiem simptomiem: klepus vai apgrūtināta elpošana? Vai jums ir kādi citi simptomi? Ja jā, lūdzu, norādiet (ievadiet informāciju). Vai ievērojat pašizolācijas prasības (var pievienot saiti uz izolācijas noteikumiem)? Vai jums ir nepieciešama sociālā palīdzība? Ja jā, lūdzu, norādiet, kāda veida (ievadiet informāciju). Vai jums ir nepieciešama psiholoģiskā palīdzība?
- 9 Inspekcija arī konstatēja, ka mobilajā lietotnē “KARANTINAS” apkopoto datu kopijas bija jāsaņem citam uzņēmumam, UAB “*Juware Lithuania*”, kas ir *Užkrečiamųjų ligų, galinčių išplisti ir kelti grėsmę, stebėsenos ir kontrolės informacinė sistema* (Informācijas sistēmas tādu infekcijas slimību monitoringam un kontrolei, kuras var izplatīties un radīt draudus) (turpmāk tekstā – “ULSKIS”) apstrādātājs. NVSC pēc tam tika iecelts par ULSKIS pārzini.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 10 NVSC pamatā balstās uz argumentiem, ka publiskā iepirkuma procedūra netika pabeigta ar pirkuma pārdevuma līguma noslēgšanu; līdz ar to mobilās lietotnes īpašumtiesības netika nodotas un NVSC nevar tikt uzskatīts par lietotnes izmantošanas laikā savākto personas datu pārzini.
- 11 UAB “*IT sprendimai sėkmei*” norāda, ka kā apstrādātājs tehniski ir uzraudzījusi lietotnes darbību, bet personas dati lietotnē tika apstrādāti tikai NVSC noteiktajiem mērķiem un saskaņā ar tā norādījumiem.
- 12 Inspekcija norāda, ka jēdziens “pārzinis” ir funkcionāls jēdziens, kura mērķis ir, pamatojoties uz konkrēto faktu analīzi, uzlikt atbildību personai, kas īsteno faktiski ietekmi; būt par pārzini ir faktisko apstākļu sekas tam, ka persona ir izvēlējusies apstrādāt personas datus saviem mērķiem. Inspekcija uzsver, ka pārzinis nosaka, nevis leģitimizē datu apstrādes mērķi un metodes, ka kopīgiem pārziņiem savos lēmumos ir citam citu jāpapildina un ka principā katra lēmumiem būtu jābūt taustāmai ietekmei uz datu apstrādes mērķa un līdzekļu noteikšanu. Turklāt kopīgo datu pārziņu izvirzītajiem mērķiem būtu jābūt cieši saistītiem un savstarpēji papildinošiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 13 Strīds starp pusēm galvenokārt ir par jautājumu, vai VDAR noteiktais jēdziens “pārzinis” ir interpretējams plaši, proti, tādējādi, ka persona, kas ir tikai noteikusi datu apstrādes mērķus un līdzekļus, ir uzskatāma par personas datu pārzini, vai arī šis jēdziens ir jāinterpretē šaurāk, ņemot vērā publiskā iepirkuma organizēšanas kārtību un tā iznākumu. Izskatāmajā lietā ir konstatēts, ka *UAB “IT sprendimai sēkmei”* izstrādāja mobilo lietotni “KARANTINAS” un *NVSC* kā līgumslēdzēja iestāde palīdzēja, sniedzot konsultācijas par apkopojamās informācijas saturu; taču *NVSC* nenoslēdza publisku pirkuma pārdevuma līgumu, par izveidoto IT produktu netika parakstīts nodošanas un pieņemšanas akts, īpašumtiesības uz mobilo lietotni “KARANTINAS” netika nodotas, un nekas neliecina, ka būtu tikusi dota oficiāla piekrišana (atļauja) padarīt mobilo lietotni pieejamu dažādos interneta veikalos (*Google Play Store, App Store*).
- 14 Publisko iepirkumu tiesiskais regulējums un tas, ka valsts pārvaldes iestāde, uz kuru saskaņā ar Savienības tiesību aktiem attiecas viens no būtiskiem valsts pārvaldes principiem, proti, likumības princips, ir saukta pie atbildības par VDAR pārkāpumiem, šajā lietā arī ir svarīgi. Publisko iepirkumu regulējošo noteikumu kopums ir pakļauts gan valsts, gan Savienības tiesību aktiem; tomēr Savienības tiesību akti nereglamentē visus publiskā iepirkuma aspektus, un daži no tiem tiek risināti valsts tiesību aktos. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem publiskā iepirkuma procedūra ir uzskatāma par pabeigtu, kad ir noslēgts publisks pirkuma pārdevuma līgums.
- 15 LPI nosaka skaidri definētus priekšnoteikumus sarunu procedūrai bez iepriekš publicēta paziņojuma par līgumu, brīdi, kad šāda procedūra sākas, un brīdi, kad sarunas uzskatāmas par notikušām.
- 16 No sarakstes starp *UAB “IT sprendimai sēkmei”* un *NVSC* skaidri izriet, ka *NVSC* izvirzītā mērķa (IT risinājuma izveide pandēmijas pārvaldībai) sasniegšana tika paredzēta, izstrādājot lietotni, un ka personas datu apstrāde tika plānota ar šo mērķi. Tāpat lietā ir informācija, ka tehniskie lēmumi (uzdodamie jautājumi, to formulējumi un tamlīdzīgi) tikuši mainīti atbilstoši līgumslēdzējas iestādes (pasūtītājas) vajadzībām. Nav konstatēts, ka uzņēmums būtu centies sasniegt citus mērķus, kā vien saņemt atlīdzību par radīto produktu.
- 17 Tā kā *NVSC* ir atzīta par kopīgu personas datu pārzini, rodas jautājumi arī par VDAR 4. panta 7. punkta un 26. panta 1. punkta interpretāciju saistībā ar kopīgu datu kontroli.
- 18 Visbeidzot, iesniedzējtiesa arī jautā, kā VDAR 83. panta 1. punkts, kurā noteikts, ka “administratīvie naudas sodi [...] ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši”, būtu jāinterpretē, ja tiek pieņemts lēmums par vairāku personu atbildību.